

تراکنش موفق!

استقلال مالی زن و قوامیت مرد در تفاسیر شیعه و اهل سنت

نویسنده:

هدا صفرپور نورودی

انتشارات رویش بهاری

(rooyeshebahari)

سرشناسه	: صفرپور نورودی، هدا، ۱۳۶۸-
عنوان و نام پدیدآور	: تراکنش موفق! استقلال مالی زن و قوامیت مرد در تفاسیر شیعه و اهل سنت/ نویسنده هدا
مشخصات نشر	: صفرپور نورودی / کرج: رویش بهاری، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۷ ص؛ ۵/۱۴x۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹ - ۴۵ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: زنان - امور مالی شخصی
موضوع	: Women - Finance, Personal
موضوع	: زنان - اشتغال (فقه)
موضوع	: Women - Employment (Islamic law)
رده‌بندی کنگره	: BP ۱۹۸۶
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷۳۷۹
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۹۸۱۹۱۳۷

تراکنش موفق!

عنوان: تراکنش موفق! - استقلال مالی زن و قوامیت مرد در تفاسیر شیعه و اهل سنت

نویسنده: هدا صفرپور نورودی

طراح جلد: گروه طراحی پلکان

ناشر: رویش بهاری

مدیر تولید: امیر حیدری

شابک: ۹ - ۴۵ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شناسه: ۱۴۳۸

۱۳۰۰۰۰ توهان

نوبت چاپ: اول پاییز ۱۴۰۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

تهران، خیابان انقلاب، پلاک ۱۲۷۸، واحد ۹ - تلفن: ۳۶۶۳۱۳۸۷ - همراه: ۰۹۳۹۸۱۰۵۹۹۳

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵.....	مطلع
۷.....	پیشگفتار
۹.....	مقدمه

فصل اول: کلیات

۱۳.....	استقلال زن
۱۵.....	منابع مطالعاتی
۱۶.....	مفاهیم
۱۶.....	قوامیت
۱۶.....	قوامیت در لغت
۱۸.....	قوامیت در اصطلاح
۲۰.....	استقلال
۲۰.....	استقلال در لغت
۲۱.....	استقلال در اصطلاح
۲۱.....	احکام مرتبط با استقلال به معنای اول
۲۱.....	حکم استقلال در قیام
۲۲.....	در باب تجارت
۲۲.....	در باب وکالت
۲۲.....	در باب وصیت
۲۲.....	در باب نکاح
۲۲.....	در باب صید و ذباحت
۲۳.....	منظور از استقلال به معنای دوم

۲۲	منظور از استقلال دولت
۲۳	منظور از قاعده نفی سبیل
۲۳	منظور از قاعده سلطنت و اصل حریت
۲۳	مال
۲۳	مال در لغت
۲۴	مال در اصطلاح
۲۶	مبانی مرتبط با موضوع
۲۶	اصل استقلال مالی برای زنان
۳۳	قوامیت مردان نسبت به زنان
۳۴	مفهوم برتری بعض بر بعض
۳۵	مسئولیت اقتصادی مرد
۳۶	ماهیت قیومیت مرد

فصل دوم: استقلال مالی زن در تفاسیر شیعه و اهل سنت

۴۶	تصرف زن در اموال خود
۴۶	قربانیت
۴۷	قربانیت نسبی
۴۷	جهیزیه
۴۹	ارث
۵۲	مهریه
۵۸	نفقه
۶۱	نحله و اجرت المثل
۶۳	ارث از شوهر
۶۴	دیه و قصاص
۶۷	اشتغال
۷۰	تصرف زن در اموال خود
۷۰	مهریه
۷۳	نفقه

۷۹	ارث
۸۱	جهیزیه
۸۳	اجرت‌المثل
۸۴	مشروط بودن تصرفات زن به اجازه شوهر
فصل سوم: افتراقات و اشتراکات حل تعارض استقلال مالی	
۸۵	زن و قوامیت مرد
۹۴	انواع نظام مالی
۹۴	دارایی زن
۹۴	اشتراک کامل دارایی‌ها
۹۵	افتراق کامل دارایی‌ها
۹۹	اشتراک نسبی دارایی‌ها
۹۹	رابطه مالی زوجین
۹۹	اصل استقلال مال زوجین
۱۰۰	مبانی اصل استقلال مالی زوجین
۱۰۰	اصل عدم ولایت
۱۰۱	آیه اکتساب
۱۰۱	اصل تسلیط
۱۰۲	آثار استقلال مالی زوجین
۱۰۲	نفی قیومیت مرد بر اموال همسر
۱۰۴	سهیم نبودن زن در درآمدهای شوهر
۱۰۴	کیفیت تأمین حقوق مالی زن
۱۱۲	افتراق دارایی مالی زوجه
۱۲۱	اشتراک دارایی مالی زوجه
۱۲۴	نفی قیومیت مرد بر اموال همسر
۱۲۵	نتیجه‌گیری
۱۲۷	فهرست منابع

مطلع

تجدید بنای رفیع تمدن اسلامی و بازیابی دوران طلایی شکوه و عظمت مسلمانان، بر بنیان اندیشه دانش پژوهانی است که طالبان علم و حاملان حلم و ساکنان سلم باشند و جلوه شکوه دانش و پرهیزگاری و بلند اختری را بر تارک افلاکی خویش ببینند و از سیاره آسمانی عقل و خرد تا کهکشان پر ستاره ولایت‌الله با درخشندگی، به پرواز درآیند. این حرکت، شدنی نیست مگر آن‌که ژرف‌اندیشانه و موشکافانه، ببینند و ببیندیشند و دیگران را از ایده و اندیشه‌های پژوهشگرانه و نیت روح‌پرور خود، بهره‌مند نمایند.

دین مبین اسلام، علم و دانش را نور و جهل و نادانی را ظلمت می‌داند؛ ضمن اینکه تمامی آیات و روایاتی که با خطابات «یاایهالناس» و «یا ایها الذین آمنوا» و دیگر واژه‌ها صادر شده‌اند به شهادت مفسرین آیات و روایات، عموماتی هستند که همه مکلفین اعم از زن و مرد را شامل‌اند. در همین راستای احساس تکلیف است که حوزه علمیه خواهران به برکت انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) و با تلاش مبقیانه حضرت امام خامنه‌ای ظلّه مد به بالندگی رسیده است.

تمام مدارس خواهران به ویژه مدرسه علمیه تخصصی ریحانه‌الرسول علیها السلام شهرستان جویبار با بیش از ۱۸ سال سابقه علمی آموزشی، سه مقطع سطح دو و سه و چهار، افتخار شاگردی مکتب امام صادق علیه السلام را دارند با اشتیاق به معارف قرآن و آموزه‌های اهل بیت علیهم السلام و ادای تکلیف به محضر رب‌العالمین، به صحنه جهاد تبیین آمده‌اند تا با تبدیل پایان‌نامه‌های برتر به کتاب، در نشر معارف الهی سهیم و شریک باشند؛ اگر چه اقرار دارند که این آثار، قطراتی از اقیانوس معارف الهی است که چه بسا آنچنان تاثیرگذار باشد که هر قطره از آن دشتی کویر از جهل را آباد کند. پروردگارا! توفیقی عنایت فرما تا با عمل به معارف الهی، جامعه‌ای سالم، پر طراوت، با نشاط و امام زمانی علیه السلام داشته باشیم.

و من الله التوفیق

مجتمع تخصصی ریحانه‌الرسول علیها السلام جویبار

پیشگفتار

اصل استقلال مالی زوجین و حق اداره و تصرف آنها بر اموالشان از اصول مسلم فقه شیعه و اهل تسنن است و هیچ تردید و اختلافی در آن وجود ندارد. استقلال مالی برای هر فرد انسانی در صورتی است که اولاً مالکیت او به اذن و اجازه کسی منوط نباشد و ثانیاً بتواند بدون اذن و اجازه دیگران در ملک خود تصرف کند.

روابط مالی زن و شوهر در حقوق اسلام بر پایه عدل استوار است. در روابط مالی زوجین، زن از استقلال کامل در مالکیت و تصرف اموال خود برخوردار است و این را باید از افتخارات حقوق اسلام برشمرد.

کتاب حاضر با عنوان تعارض استقلال مالی زن و قومیت مرد در تفاسیر شیعه و اهل سنت در پی پاسخ به این سؤال که آیا استقلال مالی زن با قومیت مرد در تعارض است یا در راستا هم هستند؟ به روش توصیفی - تحلیلی انجام شده است؛ از این رو با مطالعه و بررسی کتب اهل تشیع و اهل تسنن و... و این نتیجه حاصل شد که زن نیز همانند مرد شایستگی مالکیت و اداره اموال خود را دارد و می‌تواند نسبت به اموالی که از طریق کار و تلاش اقتصادی یا ارث یا مهر و نفقه مالک شده است، و در تعارض با دارایی‌های همسرش نیست هرگونه تصرفی داشته باشد و نیاز به اجازه گرفتن از کسی، حتی از شوهر، ندارد.

مقدمه

اسلام به زن، استقلال اقتصادی بخشیده است تا وی، مانند مردان از حق مالکیت و تصرف در اموال خویشتن، بدون نظارت و قیمومیت کسی، بهره‌بردار و با اختیار خویش ثروتش را در راهی که نیاز می‌داند، صرف کند. استقلال اقتصادی زنان، موجب رفاه بیشتر در زندگی و بی‌نیازی آن‌ها به دیگران در بسیاری از هزینه‌های شخصی و خانوادگی می‌شود و آنان می‌توانند بدون اجازه همسر از دارایی خود بهره‌بردار و در هنگام نیاز، به خانواده و دوستان خود کمک کنند. داشتن درآمد و پشتوانه مالی، می‌تواند در ایجاد اعتماد به نفس در زنان نقش‌آفرین داشته باشد و نگرانی و ترس از نداشتن پشتوانه مالی را در آینده، برطرف کند.

قرآن کریم برخلاف بسیاری از نظام‌های حقوقی شناخته شده، مالکیت زنان را به رسمیت شناخته و بیان کرده: «برای مردان از آن چه کسب کرده‌اند، بهره‌ای است و برای زنان از آن چه کسب کرده‌اند، بهره‌ای است (نساء، آیه ۳۲)؛ یعنی همان‌گونه که مردان اگر چیزی به دست آورند، مالک آن می‌شوند، زنان نیز اگر مالی به دست آورند، مالک آن خواهند بود.

بنابراین در این کتاب درصدد پاسخ به این سؤالات خواهیم بود که تعارض استقلال مالی زن و قوامیت مرد در تفاسیر شیعه چگونه حل شده است؟ تعارض استقلال مالی زن و قوامیت مرد در تفاسیر اهل سنت چگونه حل شده است؟ افتراقات و اشتراکات حل تعارض استقلال مالی زن و قوامیت مرد کدام است؟

کتاب پیش رو از سه فصل تشکیل شده است. فصل اول با عنوان کلیات مروری بر ادبیات تحقیق و مفهوم‌شناسی است. فصل دوم به مستقالات مالی زن در تفاسیر شیعه و اهل سنت می‌پردازد. و فصل سوم هم افتراقات و اشتراکات حل تعارض استقلال مالی زن و قوامیت مرد را بررسی می‌کند؛ بنابراین کتاب حاضر در صدد آن است که با مراجعه به تفاسیر شیعه و اهل سنت به بررسی مسئله استقلال مالی زن و قوامیت مرد اعم از مالی و غیر مالی، بپردازد تا ضمن تبیین موضوع، دیدگاه شیعه و اهل سنت را، پیرامون این مسئله روشن گرداند.